

Cyclus “sterven”

Elise Woertman
Kees van der Zwaard

3 – 24 november 2024

Inleiding

In vier zondagen bezinnen we ons op onze omgang met sterven.

Dat begint bij de confrontatie met de dood, de schrik dat we sterfelijk zijn. Iets waar we met de beste wil van de wereld niet onderuit kunnen.

Vervolgens zoeken we naar draagkracht die ons helpt om dat besef en de ervaring van sterfelijkheid uit te houden.

Daarna tasten we naar veerkracht, die nodig is om verder te leven na verlies, zonder de dood te ontkennen.

Tenslotte vragen we wat er nodig is om rustig te kunnen sterven.

3 november; Allerzielen m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Elise Woertman
Thema: Geboortepijn
Lezing: Job 14, 1-6

*Een mens te zijn op aarde is
eens voorgoed geboren zijn,
is levenslang geboortepijn.*

...

*Hoe zullen wij volbrengen
wat door de eeuwen duren moet:
een mens te zijn die sterven moet?*

10 november; presentatie ‘Spiegelfamilie – een monologenbijbel’

Voorganger: Kees van der Zwaard
Thema: Draagkracht
Lezing: Exodus 4,10-17

In en na deze viering wordt ‘Spiegelfamilie – een monologenbijbel’ gepresenteerd. Eén van de monologen behoort toe aan Aäron, die aan de aarzelende Mozes – die geconfronteerd met onderdrukking en dood niet weet wat hij zeggen moet – wordt toegewezen als ‘mond’. Aäron zegt:

*Mijn leven lang heb ik gezocht naar woorden,
uitgesproken wat gezegd moest worden, wat er gaande was.
Adam zocht naar woorden voor de dingen,*

*namen werden bedacht, geroepen, vormden taal.
Ik moest op zoek naar wat gebeurt tussen de namen en de dingen,
naar wat ze meer maakt dan zichzelf, vormt tot gebeurtenissen.
Ik werd de dienaar van dingen die gebeuren.
En van de mensen in gebeurtenissen.
Ik werd hun sprekende getuige, voorzag hen op mijn best van taal
die duidt, verwoordt wat door hen niet gezegd kan worden.
Taal die niet verdwijnt, niet weggaat, helpt om te blijven.
Taal die draagt.*

Aäron is uiteindelijk ook degene die de zegen uitspreekt (Numeri 6,24-26)
Dat roep de vraag op: hoe kom je van 'niet weten wat je zeggen moet' tot 'zegenen'?

17 november; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Trees van Montfoort

Thema: Veerkracht

Lezing: Job 42,1-17

Na alle ellende die Job is overkomen – niet door zijn schuld!, zoals de Eeuwige laat weten aan de theologische vrienden van Job – bouwt hij toch weer een nieuw – gezegend – leven op. Alles wat hem is ontnomen krijgt hij dubbel terug – als was het de vergoeding voor diefstal. Job krijgt alleen niet twee keer zoveel kinderen.

Kinderen zijn onvervangbaar. Uit de fantasievolle namen van zijn nieuwe dochters – tortelduif, kaneel en oogschaduw – blijkt iets van de goedheid van dat nieuwe leven, ondanks alle pijn en verlies, die niet zijn weg te poetsen. Niet de werkelijkheid is veranderd, Job is veranderd.

Die verandering begint in vers 6, waar Job zich 'laat troosten'. Eeuwenlang is dat theologisch gemotiveerd vertaald als 'herroepen' en 'bete doen'. Die vertaling is gebaseerd op andere vertalingen, terwijl 'laten troosten' een eerdere betekenis is. In de NBV 2021 staat dat voor het eerst. Daarmee zet de vertaling van één woord het hele bijbelboek in een ander licht.

Zie: <https://www.debijbel.nl/berichten/troost-in-het-lijden>

Hoe laten wij ons troosten en wat doet dat met de manier waarop wij (verder) leven, in het besef dat de dood blijft?

24 november

Voorganger: Wilma Blaak

Thema: Overgave

Lezing: Genesis 5,21-24 (Methusalach) en Lucas 2,25-32 (Simeon)

Methusalach (Methusalem) 'wandelde met God' en werd opgenomen.

Simeon leefde levenslang met een verwachting van 'het heil'.

Wat is voor ons 'wandelen met God' en wat doet dat met ons 'kunnen sterven' terwijl het heil nog niet in vervulling is gegaan. Wat moeten we 'zien' om in vrede heen te gaan met een lied op de lippen?

Zoals Simeon in zijn 'Nunc dimittis' zingt: 'mijn ogen hebben gezien dat het goed zal komen met deze wereld' (H. Oosterhuis, Verzameld Liedboek, p.420v.) Een lied van

vertrouwen, wat hem brengt op het punt dat hij kan vragen: 'Ga met mij waar niemand met mij gaat.' (H. Oosterhuis, VL.743).